

Fiche voor de inlichtingen- en veiligheidsdiensten

I. Samenvatting

België kent twee inlichtingen- en veiligheidsdiensten:

- De Veiligheid van de Staat (VSSE), de burgerlijke inlichtingen- en veiligheidsdienst en;
- De Algemene Dienst Inlichting en Veiligheid (ADIV), de militaire inlichtingen- en veiligheidsdienst.

Deze inlichtingen- en veiligheidsdiensten kunnen, op basis van de wet van 30 november 1998 houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (hierna "de organieke wet") aan de netwerkoperatoren en de dienstverleners, in de zin van diezelfde wet, deze gegevens opvragen om hun opdrachten te vervullen (artikelen 7 en 11, §1):

- identificatiegegevens (art. 16/2, §1 en art. 18/7, §3 van de organieke wet) ;
- metagegevens (art. 18/8, §3 van de organieke wet) ;
- de inhoud van elektronische communicaties (art. 18/17, §3 van de organieke wet) ;
- gerichte bewaring van metagegevens (art. 13/6 van de organieke wet, quick/future freeze).

Deze vragen worden in principe ingediend via het uitwisselingsplatform TANK van de NTSU.

II. Toelichting in detail

1. Voorwerp van de vraag

Voorwerp van de vraag	Toelichting
Vraag om identificatiegegevens	In art. 16/2 van de organieke wet wordt de vraag om identificatiegegevens, die de inlichtingen- en veiligheidsdiensten aan de netwerkoperatoren en dienstenaanbieders richten, als volgt gedefinieerd: "1° het identificeren van de abonnee of de gewoonlijke gebruiker van een elektronische communicatiedienst of van het gebruikte elektronische communicatiemiddel; 2° het identificeren van de elektronische communicatiediensten en -middelen waarop een bepaald persoon is geabonneerd of die door een bepaald persoon gewoonlijk worden gebruikt.";

	<p>In art. 18/7, §1 van de organieke wet wordt de aanvraag om identificatiegegevens, die de inlichtingen- en veiligheidsdiensten aan de netwerkoperatoren en dienstenaanbieders richten, gedefinieerd als:</p> <p>“1° de identificatie of de lokalisatie, met behulp van een technisch middel, van de elektronische communicatiediensten en -middelen waarop een bepaald persoon is geabonneerd of die door een bepaald persoon gewoonlijk worden gebruikt;</p> <p>2° de vordering van de operator van een elektronisch communicatienetwerk of van een verstrekker van een elektronische communicatiedienst tot het bekomen van de mededeling van de facturen met betrekking tot de geïdentificeerde abonnementen, de gegevens betreffende de betalingswijze, de identificatie van het betalingsmiddel en het tijdstip van betaling voor het abonnement of voor het gebruik van de elektronische communicatiedienst. Een inlichtingen- en veiligheidsdienst kan de bedoelde gegevens ook verkrijgen met behulp van toegang tot de bestanden van de klanten van de operator of van de verstrekker van de dienst.”</p>
<p>Vraag om metagegevens</p>	<p>In art. 18/8 van de organieke wet wordt de vraag om metagegevens, die de inlichtingen- en veiligheidsdiensten aan de netwerkoperatoren en de verstrekkers van een elektronische communicatiedienst richten, als volgt gedefinieerd:</p> <p>“1° het opsporen van de verkeersgegevens van elektronische communicatiemiddelen van waaruit of waarnaar elektronische communicaties worden of werden gedaan;</p> <p>2° het lokaliseren van de oorsprong of de bestemming van elektronische communicaties.”.</p>
<p>Vraag om het onderscheppen van de inhoud van communicaties</p>	<p>Art. 18/17 van de organieke wet definieert de vraag om het onderscheppen van de inhoud van communicaties als volgt:</p> <p>“De inlichtingen- en veiligheidsdiensten kunnen, in het belang van de uitoefening van hun opdrachten, communicaties onderscheppen, er kennis van nemen en ze registreren.”</p> <p>In art. 3, 10° van de organieke wet worden deze communicaties gedefinieerd als: “elke overbrenging, uitzending, of ontvangst van tekens, seinen, geschriften, beelden, klanken of gegevens van alle aard, per draad, radio-elektriciteit, optische seingeving of een ander elektromagnetisch systeem; de communicatie per telefoon, gsm, mobilfoon, telex, telefax of elektronische gegevensoverdracht via computer of computernetwerk, evenals iedere andere privécommunicatie, ongeacht de aard van de afzender of de ontvanger.”.</p>

Vraag om bewaring van metagegevens (quick/futur freeze)	Art. 13/6 van de organieke wet wordt de bewaring van metagegevens, die de inlichtingen- en veiligheidsdiensten aan de netwerkoperatoren en de verstrekkers van een elektronische communicatiedienst richten, als volgt gedefinieerd: <i>"1° de bewaring van de verkeers- en lokalisatiegegevens van elektronische communicatiemiddelen waarover hij beschikt op het tijdstip van de vordering; (quick freeze)</i> <i>2° de bewaring van de verkeers- en lokalisatiegegevens die hij op basis van de vordering genereert en verwerkt. (future freeze)"</i>
---	---

2. Bestemming van de vraag

Vraag gericht aan:	Toelichting
operator van een elektronisch communicatienetwerk	In art. 2, 11° van de wet betreffende de elektronische communicatie wordt een "operator" gedefinieerd als een "persoon of onderneming die een openbaar elektronische-communicatienetwerk of een voor het publiek beschikbare elektronische-communicatiedienst aanbiedt"; Zie ook art. 2 van de wet betreffende de elektronische communicatie voor deze begrippen : <ul style="list-style-type: none"> - "elektronische-communicatienetwerk" (3°); - "aanbieden van een elektronische-communicatienetwerk" (4°); - "openbaar elektronische-communicatienetwerk" (10°).
verstrekker van een elektronische communicatiedienst	Onder "verstrekker van een elektronische communicatie-dienst", in de zin van de organieke wet, moet worden begrepen: "iedereen die binnen het Belgisch grondgebied, op welke wijze ook, een dienst beschikbaar stelt of aanbiedt, die bestaat in het overbrengen van signalen via elektronische communicatienetwerken, of er in bestaat gebruikers toe te laten via een elektronisch communicatienetwerk informatie te verkrijgen, te ontvangen of te verspreiden". (art. 3, 11°/1 organieke wet).

3. Noodzakelijk karakter van de vraag

Aanvraag nodig voor:	Toelichting
Het vervullen van de opdrachten van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten.	De hier aangehaalde vragen aan de netwerkoperatoren en de verstrekkers van elektronische communicatiediensten moeten passen binnen het kader van de opdrachten, vermeld in artikel 7, 1° en 3°/1 en in artikel 11, §1 van de organieke wet, namelijk: "1° het inwinnen, analyseren en verwerken van inlichtingen die betrekking hebben op elke activiteit die de inwendige veiligheid van de Staat en het voortbestaan van de democratische en grondwettelijke

	<p>orde, de uitwendige veiligheid van de Staat en de internationale betrekkingen, het wetenschappelijk of economisch potentieel, zoals gedefinieerd door de Nationale Veiligheidsraad, of elk ander fundamenteel belang van het land, zoals gedefinieerd door de Koning op voorstel van de Nationale Veiligheidsraad, bedreigt of zou kunnen bedreigen;</p> <p>3° /1 het inwinnen, analyseren en verwerken van inlichtingen die betrekking hebben op de activiteiten van buitenlandse inlichtingendiensten op Belgisch grondgebied;</p> <p>1° het inwinnen, analyseren en verwerken van inlichtingen die betrekking hebben op de factoren die de nationale en internationale veiligheid beïnvloeden of kunnen beïnvloeden in die mate dat de Krijgsmacht betrokken is of zou kunnen worden om inlichtingensteun te bieden aan hun lopende of eventuele komende operaties, alsook de inlichtingen die betrekking hebben op elke activiteit die:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) de onschendbaarheid van het nationaal grondgebied of de bevolking, b) de militaire defensieplannen, c) het wetenschappelijk en economisch potentieel met betrekking tot de actoren, zowel de natuurlijke als de rechtspersonen, die actief zijn in de economische en industriële sectoren die verbonden zijn met defensie en die opgenomen zijn in een op voorstel van de minister van Justitie en de minister van Landsverdediging door de Nationale Veiligheidsraad goedgekeurde lijst, d) de vervulling van de opdrachten van de strijdkrachten, e) de veiligheid van de Belgische onderdanen in het buitenland, f) elk ander fundamenteel belang van het land, zoals gedefinieerd door de Koning op voorstel van de Nationale Veiligheidsraad, <p>bedreigt of zou kunnen bedreigen en er de bevoegde ministers onverwijld over inlichten alsook de regering, op haar verzoek, advies te verlenen bij de omschrijving van haar binnen- en buitenlands beleid inzake veiligheid en defensie;</p> <p>2° het zorgen voor het behoud van de militaire veiligheid van het personeel dat onder de Minister van Landsverdediging ressorteert, de militaire installaties, wapens en wapensystemen, munitie, uitrusting, plannen, geschriften, documenten, informatica- en verbindingssystemen of andere militaire voorwerpen en, in het kader van de cyberaanvallen op wapensystemen, militaire informatica- en verbindingssystemen of systemen die de Minister van Landsverdediging beheert, de aanval neutraliseren en er de daders van identificeren, onverminderd het recht onmiddellijk met een eigen cyberaanval te reageren overeenkomstig de bepalingen van het internationaal recht;</p> <p>2° /1 het neutraliseren, in het kader van een nationale cybersecurity crisis, van een cyberaanval op informatica- en verbindingssystemen niet beheerd door de minister van Landsverdediging en er de</p>
--	---

	<p>daders van identificeren, onverminderd het recht onmiddellijk met een eigen cyberaanval te reageren overeenkomstig de bepalingen van het internationaal recht;</p> <p>3° het beschermen van het geheim dat, krachtens de internationale verbintenissen van België of teneinde de onschendbaarheid van het nationaal grondgebied en de vervulling van de opdrachten van de strijdkrachten te verzekeren, verbonden is met de militaire installaties, wapens, munitie, uitrusting, met de plannen, geschriften, documenten of andere militaire voorwerpen, met de militaire inlichtingen en verbindingen, alsook met de militaire informatica- en verbindingssystemen of die systemen die de Minister van Landsverdediging beheert;</p> <p>5° het inwinnen, analyseren en verwerken van inlichtingen die betrekking hebben op de activiteiten van buitenlandse inlichtingendiensten op Belgisch grondgebied.”</p>
--	--

4. Procedure

Procedure	Toelichting
Art. 16/2	De vordering gebeurt schriftelijk door het diensthoofd of zijn gedelegeerde. In geval van hoogdringendheid kan het diensthoofd of zijn gedelegeerde deze gegevens mondeling vorderen. Deze mondelinge vordering wordt binnen de vierentwintig uur bevestigd door een schriftelijke vordering.
Art. 18/7 en art. 18/8	<p>Deze specifieke methoden kunnen slechts worden aangewend na een schriftelijke en met redenen omklede beslissing van het diensthoofd en na kennisgeving van deze beslissing aan de administratieve commissie voor het toezicht op specifieke en uitzonderlijke gegevensverzamelingsmethoden van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (hierna "de Commissie").</p> <p>In geval van hoogdringendheid kan het diensthoofd deze methoden mondeling toestaan. Deze mondelinge beslissingen worden bevestigd door een met redenen omklede schriftelijke beslissing die de passende wettelijke vermeldingen bevat en die uiterlijk de eerste werkdag volgend op de datum van de beslissing moet toekomen op de zetel van de Commissie.</p>
Art. 18/17	<p>Het diensthoofd onderwerpt zijn ontwerp van machtiging aan het eensluidend advies van de Commissie.</p> <p>De Commissie verleent haar eensluidend advies binnen de vier dagen na ontvangst van het ontwerp van machtiging.</p>

	<p>In geval van hoogdringendheid en wanneer elk uitblijven van de machtiging van aard is om de belangen bedoeld in artikel 18/9 ernstig in het gedrang te brengen, kan het diensthoofd, nadat hij wegens de hoogdringendheid het mondeling eensluidend advies van de voorzitter van de Commissie heeft verkregen, de uitzonderlijke methode (18/17) voor het verzamelen van gegevens mondeling machtigen voor ten hoogste vijf dagen.</p> <p>Indien de voorzitter van de Commissie niet bereikbaar is, kan het diensthoofd contact opnemen met een ander lid van de Commissie. De voorzitter, of het andere gecontacteerde lid, brengt de overige leden van de Commissie onmiddellijk op de hoogte van zijn mondeling advies.</p>
Art. 13/6	<p>De in deze bepaling bedoelde vordering berust op een schriftelijk en met redenen omkleed besluit van het hoofd van de dienst of zijn afgevaardigde.</p> <p>In geval van hoogdringendheid kan het diensthoofd of zijn gedelegeerde de bewaring mondeling vorderen. Deze mondelinge vordering wordt schriftelijk bevestigd uiterlijk op de eerstvolgende werkdag.</p> <p>Elke beslissing tot vordering en de motivering ervan worden ter kennis gebracht van het Vast Comité I.</p>